

Chuyên mục: Bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng

**RÈN LUYỆN PHONG CÁCH, TÁC PHONG LÀM VIỆC
CỦA CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN THEO TINH THẦN
HỌC TẬP VÀ LÀM THEO TƯ TƯỞNG, ĐẠO ĐỨC HỒ CHÍ MINH****NGUYỄN TÀI THÁI***

Abstract: The article focuses on the main contents of Cultivating the working style and conduct of party members and government officials that follow the example and ideologies of President Ho Chi Minh. These contents are closely related to the daily responsibilities of party members and government officials. In addition, the article also raises issues that party members and government officials need to do to that follow the example and ideologies of President Ho Chi Minh.

Keywords: *example and ideologies of President Ho Chi Minh, government officials, party members, working style.*

Trong quá trình hoạt động lí luận và thực tiễn, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã để lại cho dân tộc ta một di sản vô cùng quý giá đó là tư tưởng, đạo đức, phong cách của Người. Di sản đó đã luôn soi sáng cho nhân dân ta phấn đấu vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Phong cách, tác phong làm việc của Hồ Chí Minh là một bộ phận quan trọng trong toàn bộ di sản vô giá mà Người đã để lại cho dân tộc và nhân loại. Phong cách làm việc Hồ Chí Minh là những giá trị mang đậm dấu ấn của Người, đồng thời, là cơ sở để xây dựng, giáo dục, rèn luyện cho các thế hệ cán bộ, đảng viên. Học tập và làm theo phong cách làm việc Hồ Chí Minh có ý nghĩa lớn đối với công cuộc xây dựng đất nước hiện nay.

Cán bộ, đảng viên có vai trò rất quan trọng đối với công việc, đối với sự phát triển của đất nước. Trong mọi hoạt động công tác, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn đề cao vai trò của đội ngũ cán bộ, đảng viên. Bác luôn quan niệm “*cán bộ là cái gốc của mọi công việc*” [1, tr.280] và đi đến kết luận: “*Công việc thành công hoặc thất bại đều do cán bộ tốt hay kém*” [1, tr.309]. Đánh giá cao vai trò của người cán bộ, đảng viên nên Người luôn quan tâm đến việc xây dựng cũng như rèn luyện đội ngũ cán bộ, đảng viên của Đảng. Đặc biệt là việc xây dựng, rèn luyện phong cách, tác phong trong quá trình công tác.

Phong cách và tác phong là hai khái niệm gắn bó mật thiết và luôn đi cùng với nhau. Phong cách, như cách hiểu chung hiện nay, là sự thể hiện tư tưởng, đạo đức, nhân cách, lối sống ra bên ngoài, qua các hoạt động xã hội của cá nhân. Đồng thời, đó cũng là sự thể hiện những cách thức ứng xử của mỗi người trong quá trình làm việc, lao động, học tập, sinh hoạt; tạo nên cái riêng của họ, phân biệt họ với những người khác. Phong cách hình thành trên cơ sở những yếu tố về tư tưởng, đạo đức, lối sống, tài năng, sở trường, khí chất. Tác phong được hiểu là sự thể hiện ra bên ngoài của phong cách, tạo thành lề lối làm việc, thói quen ứng xử, nề nếp sinh hoạt hàng ngày của cá nhân. Do vậy, việc giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống cho cán bộ, đảng viên là cơ sở quan trọng hàng đầu để xây dựng phong cách, tác phong công tác của người đứng đầu, cán bộ, đảng viên.

* TS, Viện Ngôn ngữ học

Phong cách lãnh đạo chính là sự kết hợp những cách thức, biện pháp, cũng như lối làm việc mà người lãnh đạo sử dụng hằng ngày để thực hiện chức trách, nhiệm vụ của mình. Phong cách này được hình thành tùy theo tính cách, phẩm chất, tri thức... của mỗi người lãnh đạo, cán bộ, đảng viên. Nó phản ánh bản chất bên trong của con người, đồng thời cũng phản ánh tư tưởng, đạo đức, năng lực, tính cách, sở trường của người cán bộ lãnh đạo.

Phong cách làm việc và phong cách lãnh đạo của Chủ tịch Hồ Chí Minh phản ánh tính cách cũng như phẩm chất riêng của Bác. Với phong cách làm việc vừa dân tộc vừa hiện đại, vừa khoa học vừa cách mạng, vừa cao cả vừa thiết thực, gần gũi với tất cả mọi người, Bác đã tạo nên một tấm gương để tất cả cán bộ, đảng viên cần học tập và noi theo.

Phong cách làm việc Hồ Chí Minh với những đặc trưng nổi bật là cơ sở để cho mỗi cán bộ, đảng viên học tập và làm theo, đồng thời là cơ sở cho các cơ quan, đơn vị xây dựng phong cách làm việc cho cán bộ, đảng viên theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Để xây dựng phong cách làm việc cho cán bộ, đảng viên thì trách nhiệm thuộc về cơ quan, tổ chức, đoàn thể và chính bản thân mỗi cán bộ, đảng viên. Tính tiên phong, gương mẫu của cán bộ, đảng viên được thể hiện ở các khía cạnh sau:

- Thứ nhất, cán bộ, đảng viên có phong cách làm việc khoa học, thiết thực

Phong cách làm việc khoa học, thiết thực không những giúp người lãnh đạo, cán bộ, đảng viên có được cái nhìn bao quát mà còn mang lại hiệu quả cao trong công tác. Phong cách làm việc khoa học thể hiện rõ nhất ở chỗ biết sắp xếp, phân công công việc đúng người, đúng việc; phân bố thời gian một cách hợp lý. Ở bất cứ lĩnh vực công tác nào, phong cách làm việc khoa học, thiết thực luôn được đặc biệt quan tâm. Để hoàn thành nhiệm vụ được giao, cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức và người lao động phải có ý thức, tác phong làm việc khoa học. Đối với cán bộ lãnh đạo, tác phong làm việc khoa học càng được coi trọng bởi lẽ chỉ có phương pháp, tác phong làm việc khoa học, thiết thực mới hoàn thành tốt được các nhiệm vụ được giao, mới được quần chúng nhân dân tín nhiệm. Quán triệt sâu sắc tư tưởng của Bác, mỗi cán bộ, đảng viên phải tự ý thức xây dựng các kế hoạch làm việc cho riêng mình. Có thể nói, việc xây dựng các kế hoạch khoa học, cụ thể, thiết thực sẽ là cơ sở để đạt được kết quả cao trong công việc.

Phong cách làm việc khoa học đòi hỏi khi xem xét và quyết định mọi việc đều phải điều tra, nghiên cứu, phân tích toàn diện, phải tôn trọng quy trình ra quyết định, tranh thủ ý kiến của tập thể lãnh đạo và quần chúng. Người chỉ rõ: *“Gặp mỗi vấn đề, ta phải đặt câu hỏi: Vì sao có vấn đề này? xử trí như thế này, kết quả sẽ ra sao? Phải suy tính kỹ lưỡng. Chớ hấp tấp, chớ làm bừa, chớ làm liều. Chớ gặp sao làm vậy”*. Việc gì cũng phải điều tra rõ ràng, cẩn thận rồi mới quyết định và thực hiện đến nơi, đến chốn. Đặc biệt, đối với những vấn đề mới, phức tạp có ảnh hưởng lớn tới tổ chức đảng, đơn vị, bộ đội và Nhân dân, cần phải làm thử, làm điểm trước khi quyết định. Tuyệt đối không ra quyết định khi chưa có thông tin đầy đủ, chưa có phương án tính toán hiệu quả. Tránh chủ quan duy ý chí, che giấu khuyết điểm để chạy theo thành tích. Phong cách làm việc khoa học của Hồ Chí Minh là làm việc phải có mục đích và kế hoạch rõ ràng, thiết thực. Muốn có kế hoạch khoa học thì người cán bộ phải *“Việc chính, việc gấp thì làm trước. Không nên luộm thuộm, không có kế hoạch, gặp việc nào, làm việc ấy”*. Hết sức tránh chuyện vạch ra *“Chương trình công tác thì quá rộng rãi mà kém thiết thực”* và căn bệnh *“đánh trống bỏ dùi”*, gây lãng phí tiền của, nhân lực và thời gian của Nhân dân.

Phong cách làm việc khoa học là phải biết quý trọng thời gian, biết giờ nào làm việc ấy và có năng lực giải quyết công việc một cách tốt nhất trong một thời gian ngắn nhất. Người từng nói: *“Thời giờ cũng cần phải tiết kiệm như của cải. Của cải nếu hết, còn có thể làm thêm. Khi thời giờ đã qua rồi, không bao giờ kéo nó trở lại được... Muốn tiết kiệm thời giờ, thì việc gì ta cũng phải làm cho nhanh chóng, mau lẹ. Không nên chậm rãi. Không nên ‘nay lần mai nữa’”*. Người cán bộ phải biết tiết kiệm thời gian của mình nhưng cũng phải biết tiết kiệm thời gian cho người khác. Cách tốt nhất là tập trung giải quyết dứt điểm từng công việc; không ôm đồm, làm quá nhiều việc, nhiều việc không dứt điểm, không hiệu quả. Người giải thích: *“Đích nghĩa là nhằm vào đó mà bắn. Nhiều đích quá thì loạn mắt, không bắn trúng đích nào”* [4]. Phong cách làm việc khoa học yêu cầu người cán bộ giải quyết công việc dựa trên cơ sở dữ liệu khách quan, dựa trên nền tảng thực tế để lựa chọn ra phương án khả thi nhất và phương án ấy phải đặt trong tổng thể chiến lược lâu dài. Không được rơi vào *“Bệnh cận thị - Không trông xa thấy rộng. Những vấn đề to tát thì không nghĩ đến mà chỉ chăm chú những việc tỉ mỉ”*. Người cán bộ không được vì cái lợi nhỏ trước mắt mà làm tổn hại đến lợi ích to lớn, lâu dài. Tầm nhìn - đó chính là phẩm chất của người có tư duy khoa học và có cách làm việc khoa học.

Theo Hồ Chí Minh, phong cách làm việc khoa học đòi hỏi người cán bộ phải có cách đánh giá đúng người, đúng việc, sắp xếp công việc cho hợp lý; lại phải biết cách kiểm tra, giám sát công việc của cấp dưới một cách hiệu quả, qua đó thấy được việc thi hành đường lối, nghị quyết của Đảng như thế nào và cần điều chỉnh cái gì... Người nói: *“tình hình khách quan thay đổi hàng giờ hàng phút, một chủ trương của ta hôm nay đúng, hôm sau đã không hợp thời, nếu ta không tỉnh táo kiểm điểm những tư tưởng hành vi của ta để bỏ đi những cái quá thời, sai hỏng, nhất định ta sẽ không theo kịp tình thế”*. Kiểm tra còn có tác dụng phân loại, đánh giá cán bộ, vì *“Có kiểm tra... mới biết rõ năng lực và khuyết điểm của cán bộ, mới sửa chữa và giúp đỡ kịp thời”*. Cán bộ lãnh đạo làm việc khoa học, chặt chẽ thì cấp dưới không thể *“qua mặt”*. Phong cách khoa học đòi hỏi người cán bộ sau mỗi công việc phải biết rút ra kinh nghiệm cho lần sau và cho người khác. Hồ Chí Minh viết: *“công việc gì bất kỳ thành công hoặc thất bại, chúng ta cần phải nghiên cứu đến cội rễ, phân tách thật rõ ràng rồi kết luận. Kết luận đó sẽ là cái chìa khóa phát triển công việc và để giúp cho cán bộ tiến tới”*.

- Thứ hai, cán bộ lãnh đạo, đảng viên có phong cách dân chủ, lấy quần chúng làm trọng

Nguyên tắc tập trung dân chủ là nguyên tắc tổ chức cơ bản của các cơ quan nhà nước. Do đó, người cán bộ, đảng viên phải tạo ra được không khí dân chủ thực sự trong nội bộ bằng cách thành tâm lắng nghe và khơi gợi cho cán bộ, đảng viên, quần chúng, cấp dưới nói hết quan điểm, ý kiến của mình. Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng phong cách dân chủ là thực hành tốt nguyên tắc *“tập thể lãnh đạo, cá nhân phụ trách”*, cách làm này sẽ phát huy được sức mạnh, kinh nghiệm cũng như trí tuệ của nhiều người. Cán bộ không bao giờ được *“độc tôn chân lý”* mà phải biết thành thực lắng nghe ý kiến phê bình của cấp dưới và nghiêm túc sửa mình với tinh thần cầu thị. Làm như vậy thì chắc chắn người cán bộ sẽ được nhân dân yêu mến, cấp dưới nể trọng, sẵn sàng đóng góp sáng kiến. Ở các cơ quan, đơn vị, vấn đề dân chủ càng cần được quan tâm. Để thực hiện vấn đề này, trước hết, các cơ quan cần làm tốt việc ban hành quy chế phối hợp làm việc giữa lãnh đạo đơn vị với cấp ủy; giữa lãnh đạo và tổ chức công đoàn. Mặt khác, trong các cuộc họp cơ quan cũng như các tổ chức, cần khuyến khích mọi người nói thẳng, nói thật và công khai các vấn đề của đơn vị mình. Có như vậy, việc giải quyết vấn đề mới đạt hiệu quả; được quần chúng nhân dân tin tưởng.

- Thứ ba, xây dựng phong cách lãnh đạo sâu sát, gần gũi quần chúng

Muốn công việc hoàn thành tốt, đạt kết quả cao, trước hết người lãnh đạo phải sâu sát, gần gũi với quần chúng nhân dân; tìm hiểu tâm tư nguyện vọng của quần chúng để có những điều chỉnh kịp thời, phù hợp với tình hình công việc. Lãnh đạo sâu sát sẽ nâng cao được tính khách quan, minh bạch, tăng cường được công tác kiểm tra, giám sát, từ đó kiểm soát tốt hơn đối với việc thực thi quyền lực, kiểm tra, giám sát chặt chẽ việc sử dụng tài sản của Nhà nước, của nhân dân, góp phần phòng chống tham nhũng có hiệu quả. Mặt khác, việc gần gũi quần chúng nhân dân sẽ giúp người cán bộ, đảng viên có thể hiểu được dân hơn, nắm được tình hình của dân; từ đó có cách làm việc phù hợp với từng đối tượng. Thực tế cho thấy ở những cơ quan đơn vị, người lãnh đạo sâu sát với công việc, gần gũi với quần chúng, nhân viên thì sẽ nắm rõ kết quả công việc cũng như có những điều chỉnh, động viên kịp thời để nhân viên hoàn thành nhiệm vụ. Bên cạnh đó, người lãnh đạo gần dân sẽ thường xuyên có những chia sẻ, động viên nhân viên kịp thời trong cả chuyện vui lẫn chuyện buồn. Có thể nói, mối quan hệ giữa lãnh đạo và nhân viên không chỉ đơn thuần là mối quan hệ giữa đồng nghiệp với đồng nghiệp mà còn là mối quan hệ giữa những người trong cùng một ngôi nhà thứ hai - đó là cơ quan.

- Thứ tư, xây dựng đội ngũ lãnh đạo, cán bộ đảng viên luôn nêu cao tính đảng, đoàn kết và chấp hành nghiêm kỷ luật

Cuộc đấu tranh trên lĩnh vực tư tưởng - lý luận nói chung và đấu tranh để bảo vệ định hướng, nội dung quan điểm cơ bản của Đảng và Nhà nước trong điều kiện nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, đẩy mạnh hội nhập quốc tế đã và đang đặt ra những yêu cầu, nhiệm vụ mới. Tình hình mới của đất nước đòi hỏi đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là những người giữ cương vị lãnh đạo, quản lý phải luôn quán triệt sâu sắc và vận dụng tốt quan điểm, tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh và của Đảng ta về phong cách, tác phong làm việc. Điều này thể hiện trước hết ở việc người đứng đầu, cán bộ, đảng viên phải luôn đề cao tính đảng trong thực hiện chức trách, nhiệm vụ. Ở mọi điều kiện, hoàn cảnh, mỗi cán bộ, đảng viên phải luôn “*đặt lợi ích của Đảng, của nhân dân, của tập thể lên trên lợi ích cá nhân*”. Có như vậy công việc mới được giải quyết tốt và có kết quả cao.

Cùng với việc nâng cao tính đảng thì người đứng đầu, cán bộ, đảng viên phải là những người tiên phong trong việc giữ vững khối đoàn kết, chấp hành nghiêm kỷ luật trong hoạt động công tác. Có đoàn kết và chấp hành nghiêm túc kỷ luật mới có thể phát huy được sức mạnh tập thể cũng như làm gương cho quần chúng noi theo. Muốn có một tập thể mạnh, những người đứng đầu phải luôn là những người tuyệt đối chấp hành đúng các nguyên tắc của tổ chức, có kỷ cương, kỷ luật. Đây chính là một cách để thể hiện phong cách nêu gương mà Chủ tịch Hồ Chí Minh thường đề cập đến.

Trong tình hình hiện nay, việc xây dựng phong cách của người lãnh đạo, cán bộ đảng viên theo tư tưởng Hồ Chí Minh cần đặt ra những vấn đề sau:

- Thứ nhất, việc kết hợp giữ vững nguyên tắc với thực hiện các biện pháp quản lý linh hoạt, mềm dẻo là yêu cầu quan trọng của người đứng đầu mỗi cơ quan, tổ chức. Cùng với việc kiên định về nguyên tắc thì các hình thức, phương pháp, biện pháp, cách thức tiến hành mềm dẻo, linh hoạt, phù hợp với thực tế sẽ đem lại những kết quả cao nhất. Điều đó thuộc về bản lĩnh của người lãnh đạo, cán bộ, đảng viên thực hiện “*đi bất biến ứng vạn biến*”, thể hiện sự linh hoạt trong hoạt động lãnh đạo của mình.

- Thứ hai, phải kết hợp tính cách mạng với tính khoa học. Cán bộ, đảng viên trước hết phải là người có nhiệt huyết cách mạng; phải luôn có sự chuyên tâm, tận tụy, say mê với công việc. Bên cạnh đó, cần phải có sự tìm tòi sáng tạo, đề xuất được những ý kiến hay, những phương án tối ưu để thực thi nhiệm vụ đạt hiệu quả cao. Để có tri thức khoa học, người cán bộ, đảng viên phải chịu khó học tập, nghiên cứu để nâng cao trình độ về chính trị, văn hoá, nghiệp vụ cũng như nắm được tình hình chung của xã hội.

- Thứ ba, kết hợp tập thể lãnh đạo với cá nhân phụ trách; thực hiện trách nhiệm của người lãnh đạo, cán bộ, đảng viên. Muốn như vậy, cần phải có cách làm việc tập thể để phát huy được trí tuệ của tập thể, của quần chúng nhằm hoàn thành sự nghiệp của một tập thể, cơ quan. Cá nhân phụ trách là nêu cao trách nhiệm của người lãnh đạo, người quản lí. Đây chính là sự kết hợp giữa cá nhân và tập thể để phát huy sức mạnh tập thể nhưng đồng thời cũng là nêu cao trách nhiệm của người đứng đầu trong việc tổ chức thực hiện nhiệm vụ được giao.

- Thứ tư, thống nhất giữa lí luận với thực tiễn, nói đi đôi với làm. Điều này được thể hiện ở chỗ người cán bộ lãnh đạo phải nắm chắc lí luận cũng như các định hướng chung; đồng thời biết áp dụng lí luận để giải quyết những vấn đề thực tiễn đặt ra. Cùng với đó, cán bộ, đảng viên phải là người gắn tư tưởng với hành động, nói đi đôi với làm, nhất là nói đi đôi với hành, đạo đức phải đi đôi với thực hành đạo đức. Khi đã có mục tiêu phương hướng công tác phải có biện pháp và quyết tâm thực hiện, và thực hiện có hiệu quả.

Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh là niềm vinh dự, tự hào đối với mỗi cán bộ, đảng viên nói riêng và của toàn thể nhân dân Việt Nam nói chung. Đối với mỗi cán bộ, đảng viên, với vai trò là người lãnh đạo, cần phát huy tính tiên phong, gương mẫu trong mọi lĩnh vực công tác để có thể đạt được kết quả cao nhất; đồng thời cũng là tấm gương để quần chúng nhân dân noi theo.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hồ Chí Minh: Toàn tập, NXB Chính trị quốc gia - Sự Thật, xuất bản lần thứ 3, tr.5, 2011.
2. Hồ Chí Minh: Toàn tập, NXB Chính trị quốc gia - Sự Thật, xuất bản lần thứ 3, tr.8, 2011.
3. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Nghị quyết Trung ương 7 khóa XII “Về tập trung xây dựng đội cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược, đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ”*, ngày 19/5/2018.
4. Ban Tuyên giáo Trung ương, NXB Chính trị quốc gia Sự thật: *Xây dựng phong cách, tác phong công tác của người đứng đầu, của cán bộ, đảng viên trong học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh* (Tài liệu sinh hoạt chi bộ, đoàn thể, cơ quan, đơn vị năm 2018).